

Josef, 7 let

Chceme mít hlavně spokojené dítě

Josefovi je sedm, chodí do první třídy, dávno počítá do tisíce, násobí a rozumí dělení. Školní docházku zpočátku komentoval slovy, že jde o ztrátu času – ale to koneckonců říkal i o školce.

Josef je nadané dítě a jeho rodiče, Kamila a Martin Jírovcovi, tak při výběru školy měli těžkou hlavu: *„Bylo pro nás důležité, aby chodil někam nejlépe v blízkosti domova, aby měl partu kamarádů, mohl s nimi chodit ven na hřiště si zakopat, aby nevyrůstal v bublině,“* říkají. Josef sice udělal přijímačky do univerzitní základní školy při ČVUT, oni ale nakonec zvolili základku v pražské čtvrti Břevnov, kde žije. *„Nechceme ferrari, ale zdravé dítě, které bude spokojené,“* vysvětluje Kamila.

Vzhledem k Josefovým matematickým a logickým schopnostem, které i podle pedagogicko-psychologické poradny dalece přesahují jeho věk, ve škole navrhli, že by Josef výhledově mohl začít chodit na matematiku do vyššího ročníku. Rodiče na to však netlačí. *„Chápeme, že ho ve škole občas něco nudí. Ale chceme, aby pochopil, že mohou být i věci, které je potřeba dělat, i když mu přijdou nepotřebné. Třeba čárkovat, než se začne učit psát,“* říká Martin.

Ještě když žili v Jižní Koreji, kde se Josef v roce 2017 narodil, měla Kamila pocit, že jako máma selhává. Její syn byl už od narození citlivý a vyžadoval neustálou pozornost. Kamila si vyčítala, že mu nerozumí a nedokáže uspokojit jeho potřeby. Když už nevěděla, jak dál, našla si na sociálních sítích skupinu matek-cizinek, kde se svěřila se svou frustrací. *„Napsala jsem, že už nemůžu, a popsala, jak to u nás doma vypadá,“* líčí.

Někdo jí tehdy poradil, aby si zkusila najít informace o vysoce citlivých dětech. *„Ukázalo se, že nejsem sama, kdo takové dítě má. Od té doby bylo mnohem snazší přijímat, jak náročné to s Josífkem někdy bylo.“* Jedna z věcí, které Jírovcovi tehdy vyzkoušeli, bylo znakování – ještě než Josef uměl mluvit, naučili ho znaky, aby se lépe dorozuměli. Dočetli se, že tento způsob komunikace může zmírnit frustraci u dětí, které se chtějí domluvit, ale mluvit ještě neumí.

Myšlenka, že by jejich dítě mohlo být nadané, přišla až později, když už byli ze Soulu zpátky v Praze. *„Zpětně nějaké náznaky vidím, ale tehdy mi to tak nepřišlo. Faktem je, že Josífek byl vždycky hodně komunikativní dítě s velkým zájmem o to, co se kolem něho děje. Brzy začal mluvit a rozumět i složitým výrazům. Jeden den se nás zeptá, co to slovo znamená, a druhý den už ho používá.“*

Úplně první, kdo Jírovcovým řekl, že by mohli mít doma nadané dítě, byla jejich logopedka. *„Myslím, že to zmínila už na prvním sezení. Říkala mi: On je nadaný, že jo? Já na to, že nevim. A ona: Já už pár dětí viděla a můžu vám říct, že je.“*

Josefovi bylo pět, když se Jírovcovi rozhodli zajít do Centra nadání, které sdružuje odborníky a nabízí služby poskytující podporu a diagnostiku pro nadané děti. Z vyšetření vyplynulo, že ze šesti kategorií je Josef ve třech velmi vysoce nadprůměrný a ve zbylých třech vysoce nadprůměrný (jsou to kategorie logické myšlení, praktické myšlení, úroveň grafomotoriky,

verbální schopnosti, prostorová a plošná představivost, matematické představy. Všechny kategorie dávají dohromady takzvaný aktuální celkový intelekt).

Kamila s Martinem začali přemýšlet, co dál. Nebyli si jisti, zda má jít Josef do školy už v necelých šesti (narodil se v druhé půlce září), nebo zda ho mají ještě rok nechat ve školce. Co když to pro něj bude moc velká nuda? Nakonec rozhodla Josefova školní připravenost a vyzrálost. *„Hodně špatně spal, byl dráždivý, zatatý, emoce u něj litaly nahoru dolů, nevydržel se dlouho soustředit,“* shrnuje Martin. Rodiče se tedy dohodli, že do první třídy půjde jejich syn až následující rok.

Jírovcovi kromě jiného doma řeší, jak mají s Josefem komunikovat jeho nadání. *„To je téma, o kterém mluvíme často,“* potvrzuje Kamila. Rodiče nechtějí, aby si Josef o sobě moc myslel nebo se povyšoval nad ostatní. *„Mnohem větší nebezpečí ale vidím v tom, že by na sebe mohl začít klást velká očekávání a pak by byl zklamaný, kdyby je nenaplnil.“* Josef je zároveň detailista, a to hodně urputný. *“Jednu dobu šly hodiny na troubě o dvě minuty pozdě. Celý půlrok do dalšího přeřizování vždy přičítal chybějící dvě minuty, aby udal čas správně,“* vypráví Kamila.

Rodiče přiznávají, že není vždycky snadné zvládat synovy silné emoce. *“Máme jednu emoci, která je tu s námi pořád,“* poznamená Kamila. Je to naštvání a vztek, čemuž doma pro odlehčení začali říkat Josefovo *“hate is great”* (zášť je skvělá). *“Je nesmírně těžké to jako rodič uchopit, protože je to na denním pořádku. Přitom když se nám s vypětím všech sil podaří syna ze vzteku vyvést, pak z toho všichni obrovsky těžíme,“* říká Kamila. Co pomáhá, je synova schopnost o svých emocích mluvit. *“Dobře si všímá toho, co se s ním děje a umí to verbalizovat,“* dodává.

Rodina má ještě jednoho člena, Josefovu o tři roky mladší sestru Adinu, která je úplně jiná. Je samostatná, dokáže si mnoho věcí vyřídit bez pomoci rodičů, třeba zajít k sousedům vyzvednout kamarádku, v restauraci prohodit pár vět s číšníkem. Také si moc neláme hlavu s detaily. A v některých situacích si vyhodnotí, že je lepší nechat bráchu být a zůstat stranou.

Rozdílnost v projevech nadání není nic neobvyklého. Z různých výzkumů plyne, že nadaní chlapi bývají výraznější ve svém chování. Oproti tomu dívky, jelikož jsou sociálně víc napřed, často upozaďují svoje kognitivní potřeby, méně vyčuhují, dokáží se lépe přizpůsobit okolnostem a momentální situaci. Třeba proto, aby zapadly v kolektivu. A kvůli tomu se někdy stane, že nikdo neobjeví jejich talent, nebo je dlouho skrytý. A často je to tak, že je objevený díky staršímu sourozenci.

“Adinka je neuvěřitelně empatická, pokaždé mi vyrazí dech, co a jak je schopná vnímat a uchopit. Občas si říkám, že se narodila jako náplast na naše rodičovské bolístky. Kolikrát dokáže vstoupit mezi nás a Josífka a uklidnit ho,“ popisuje Kamila.

“Je mi vlastně líto, jak odlišně o svých dětech přemýšlím. U Josífka jsem pocítovala – dřív mnohem intenzivněji než teď – neustálý stres z toho, co se stane, když se u něho ozvou silné emoce,“ dodává s tím, že se u nich doma stále učí hledat cesty, jak se z těžkých chvil dostat ven.